EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Juridiskā komiteja

2006/0135(CNS)

11.9.2008

ATZINUMS

Sniegusi Juridiskā komiteja

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai

par priekšlikumu Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2201/2003 attiecībā uz jurisdikciju laulības lietās un ievieš noteikumus par šajās lietās piemērojamām tiesībām
(COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Atzinumu sagatavoja (*): *Carlo Casini*

(*) Komiteju iesaistīšanas procedūra – Reglamenta 47. pants.

PA_Legam

ĪSS PAMATOJUMS

Komisijas priekšlikumā ir izskatīts tikai, kā noteikt kompetento tiesu un piemērojamās tiesības laulības šķiršanas un laulāto tiesiskas atšķiršanas gadījumā. Tajā nav skatīta nedz laulības atzīšana par neesošu, nedz jautājums par tiesībām uz uzturlīdzekļiem. Teksts ir kā daļēji grozīta spēkā esošā Regula Nr. 2201/2003 ar plašāku vērienu, jo tas ietver arī pasākumus laulības atzīšanai par neesošu un ar vecāku atbildību saistītus pasākumus, kā arī šīs jomas tiesas spriedumu atzīšanu dalībvalstu attiecībās.

Mums iesniegtais priekšlikums attiecas galvenokārt uz „starptautiskiem" pāriem, t.i., uz dzīvesbiedriem ar dažādu valstspiederību vai kas nedzīvo vienā valstī. Jaunās regulas galvenais jauninājums ir laulātajiem sniegtā iespēja izvēlēties tiesu, pie kuras vērsties, kā arī piemērojamās tiesības, taču šī izvēle ir ierobežota. Ir iespējams izvēlēties tiesu un tiesību aktus, kam ir objektīva saikne ar laulības attiecībām. Atbilstīgi ierosinājumam šī saikne galvenokārt attiecas uz dzīvesvietu. Tādējādi laulātajiem, kam ir viena valstspiederība un kas vienmēr ir dzīvojuši šajā valstī, nav izvēles. Viņiem ir jāvēršas pie savas dzīvesvietas valsts tiesnešiem, kas piemēro *lex loci,* kas ir identiski *lex fori.*

Kopumā priekšlikums šķiet pieņemams. Tajā patiešām labi ir ievērots personu brīvas pārvietošanās princips, kas ir viena no pamatbrīvībām, uz kurām ir balstīta Eiropas veidošana, kā arī pušu autonomijas princips, jo tās, ja vēlas, var izvēlēties tiesu un tiesības, atbilstīgi kurām izskatīs pieprasījumu šķirt laulības saites.

Referents tomēr uzskata, ka priekšlikumā ir jāizdara atsevišķi grozījumi, lai tas būtu vēl efektīvāks.

Pirmām kārtām, ir jāprecizē, ka puses var izvēlēties tikai kādas *dalībvalsts* tiesu un tiesības, kā arī, plašākā nozīmē, ka ar šo priekšlikumu nevar, pamatojoties uz subsidiaritāti, noteikt par pienākumu kādas dalībvalsts pārvaldes iestādēm šķirt laulību, ja šajā dalībvalstī šķiršanās nav paredzēta vai nav atzīts attiecīgais laulības veids.

Komisijas priekšlikumā laulātajiem ir piedāvāts izvēlēties jebkuru no Regulas Nr. 2201/2003 3. pantā uzskaitītajām tiesām. Tādējādi nav nepieciešams visierobežojošākais 3.a panta (b) apakšpunktā noteiktais kritērijs. Tehniski vienkāršākais risinājums būtu šo apakšpunktu svītrot. Tomēr šķiet, ka Komisijas priekšlikumā ir mēģināts izveidot saikni ar tiesas valsts tiesībām, ja tiek atzītas pušu tiesības brīvi izvēlēties tiesu. Tā šis (b) apakšpunkts acīmredzami ir jāsaprot. Ja ir nepieciešams šo apakšpunktu saglabāt un saskaņot tā saturu ar 3. pantu (palielinot pušu autonomiju), pēc referenta domām, ir pilnīgi jāpārformulē 3.a pants. Protams, 3. pants ir derīgs un piemērojams, ja tiesības izvēlēties kompetento tiesu netiek izmantotas.

GROZĪJUMI

Juridiskā komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju savā ziņojumā iekļaut šādus grozījumus:

Komisijas ierosinātais teksts	Parlamenta izdarītie grozījumi

Grozījums Nr. 1
1. PANTA 2. PUNKTS
3.a panta 1. punkts (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

1. Laulātie var vienoties par kādas dalībvalsts tiesas vai tiesu jurisdikciju viņu laulības šķiršanas vai šķirtības tiesvedībā, ja ***viņiem ar attiecīgo*** dalībvalsti ir cieša saistība, ņemot vērā	1. Laulātie var vienoties par kādas dalībvalsts tiesas vai tiesu jurisdikciju viņu laulības šķiršanas vai šķirtības tiesvedībā, ja ***viņu laulībai ar izvēlēto*** dalībvalsti ir cieša saistība, ņemot vērā:
(a) ***kādu no 3. pantā norādītajiem jurisdikcijas pamatiem*** vai	(a) ***to, ka šajā dalībvalstī atrodas laulāto pastāvīgā dzīvesvieta vismaz trīs gadus bez pārtraukuma ar nosacījumu, ka šis periods nav beidzies vairāk nekā trīs gadus pirms laulības šķiršanas vai šķirtības pieteikuma iesniegšanas,*** vai
(b) to, ka attiecīgajā dalībvalstī atrodas laulāto pēdējā ***kopīgā*** pastāvīgā dzīvesvieta, ***kur viņi dzīvojuši vismaz trīs gadus***, vai	(b) to, ka attiecīgajā dalībvalstī atrodas laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ***un atbildētājs tajā dzīvo vēl pieteikuma iesniegšanas brīdī***, vai
(c) to, ka ***viens no laulātajiem*** ir attiecīgās dalībvalsts pilsonis vai – Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā – ***kādas šīs valsts teritorijā*** atrodas viņa domicils***.***	(c) to, ka ***šajā valstī ir tā laulātā, kurš iesniedz šķiršanās pieteikumu parastā un pašreizējā dzīvesvieta kopš vismaz sešiem mēnešiem, ja viņš*** ir attiecīgās dalībvalsts pilsonis***, vai kopš vismaz viena gada, ja viņš nav šīs valsts pilsonis,*** vai – Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā – ***šajā valstī*** atrodas viņa domicils***, vai***
	(ca) to, ka viņu laulība tika noslēgta šajā dalībvalstī.

Pamatojums

3.a panta grozījumu mērķis ir izveidot racionālāku saistošo faktoru hierarhiju: dzīvesvieta ilgāku laiku; dzīvesvieta kaut arī neilgu laiku, ja tā ir beidzamā dzīvesvieta un ja tā ir arī atbildētāja pašreizējā dzīvesvieta; atbildētāja pašreizējā dzīvesvieta uz noteiktu laiku; laulības noslēgšanas vieta. Tādējādi ir iespējams izvairīties no jebkādām pretrunām starp šiem faktoriem, kā arī starp šiem faktoriem un šīs regulas 3. pantu, ko piemēros arī turpmāk, ja puses nevienosies.

Grozījums Nr. 2

1. PANTA 2. PUNKTS
3.a panta 2. punkts (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

2. ***Vienošanās*** par jurisdikciju ***ir jānoformē rakstveidā un jāparaksta abiem laulātajiem,*** vēlākais, iesniedzot prasību tiesā."	2. ***Vienošanos*** par jurisdikciju ***var noslēgt un grozīt jebkurā laikā, bet*** vēlākais, iesniedzot prasību tiesā. ***Tā ir spēkā līdz pēdējai instancei.***
	Šo vienošanos noformē rakstveidā, norādot datumu, un to paraksta abi laulātie. Ja tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā vienam no laulātajiem vienošanās noslēgšanas brīdī ir pastāvīgā dzīvesvieta, ir noteiktas papildu formālās prasības attiecībā uz šādu vienošanos, šīs prasības jāpilda. Ja laulāto pastāvīgā dzīvesvieta ir dažādās dalībvalstīs, kurās ir paredzētas papildu formālas prasības, šī vienošanās ir derīga, ja tā atbilst tiesību aktu noteikumiem vienā no šīm dalībvalstīm.
	Ja šī vienošanās ir ietverta laulības līgumā, ir jāpilda tā formālās prasības.

Pamatojums

Svarīgi ir precīzāk norādīt vienošanās formālos nosacījumus, precizēt tās ietekmi un atstāt spēkā vispārējos noteikumus par kompetenci, ja vienošanās netiek slēgta.

Grozījums Nr. 3
1. PANTA 5.A PUNKTS (jauns)
7.a pants (jauns) (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

	5.a) Iekļauj šādu pantu:
	"7.a pants
	Forum necessitatis
	Ja kompetentā tiesa atbilstīgi šai regulai atrodas dalībvalstī, kuras tiesībās nav paredzēta laulības šķiršana vai netiek atzīta attiecīgas laulības pastāvēšana vai likumīgums, par kompetentu nosaka tiesu:
	a) dalībvalstī, kuras pilsonis ir viens no laulātajiem; vai
	b) dalībvalstī, kurā noslēdza laulību."

Pamatojums

Un État membre ne peut pas être obligé à reconnaître comme mariage, fût-ce à la seule fin de sa dissolution, un acte qui n'est pas considéré comme tel par la loi de l'État. De même, il serait contraire au principe de subsidiarité d'imposer au juge d'un État membre dont la loi ne prévoit pas cet acte l'obligation de prononcer le divorce.

Par ailleurs, un couple international a le droit d'obtenir la prononciation du divorce par au moins un juge de l'Union dès lors que le mariage entretient un certain lien avec le territoire de l'Union; par conséquent, en l'absence d'un choix des parties, la juridiction de l'État membre de la nationalité d'un des deux conjoints ou dans lequel le mariage a été célébré doit être compétente par défaut.

Grozījums Nr. 4
1. PANTA 7. PUNKTS
20.a panta 1. punkts (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

1. Laulātie var vienoties par laulības šķiršanai un laulāto šķirtībai piemērojamām tiesībām. Laulātie var vienoties par izvēli ***šādu*** tiesību starpā:	1. Laulātie var vienoties par laulības šķiršanai un laulāto šķirtībai piemērojamām tiesībām. Laulātie var vienoties par izvēli ***to dalībvalstu*** tiesību starpā***, kuru saistība ar viņu laulību ir noteikta 3.a pantā.***
(a) tās valsts tiesības, kurā atradusies laulāto pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no viņiem joprojām tur dzīvo;	
(b) tās valsts tiesības, kuras pilsonis vai pilsone ir viens no laulātajiem vai – Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā – kuras teritorijā atrodas viena laulātā domicils;	
(c) tās valsts tiesības, kur laulātie ir dzīvojuši vismaz piecus gadus;	
(d) tās dalībvalsts tiesības, kur iesniegts pieteikums.	

Pamatojums

Šajā grozījumā piedāvātais kritērijs ir plašāks nekā Komisijas priekšlikumā iekļautais, kurš izslēdz tikai prasītāja vai tikai atbildētāja dzīvesvietas noteikumu (pat ja principā ir iespējams, ka šis noteikums ir jāpiemēro, jo ir izvēlēta tiesa saskaņā ar 20.a panta (d) apakšpunktu).

Grozījums Nr. 5
1. PANTA 7. PUNKTS

20. a panta 2. punkts (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

2. ***Vienošanās par piemērojamām tiesībām ir jānoformē rakstveidā un jāparaksta abiem laulātajiem, vēlākais, iesniedzot prasību tiesā.***	2. ***Šīs izvēles forma noteikta 3.a panta 2. punktā.***

Pamatojums

Šā grozījuma mērķis ir panākt vienošanās par piemērojamām tiesībām formas paralēlismu ar piemērojamo tiesību izvēles formu.

Grozījums Nr. 6
1. PANTA 7. PUNKTS
20.b panta ievaddaļa (Regula (EK) Nr. 2201/2003)

Ja puses nav izdarījušas izvēli saskaņā ar 20.a pantu, tad laulības šķiršana ***un*** laulāto tiesiskā atšķiršana notiek saskaņā ar tās valsts tiesībām:	Ja puses nav izdarījušas izvēli saskaņā ar 20.a pantu, tad laulības šķiršana ***vai*** laulāto tiesiskā atšķiršana notiek ***pēc kārtas*** saskaņā ar tās valsts tiesībām:

PROCEDŪRA

Virsraksts	Laulības lietās piemērojamās tiesības
Atsauces	COM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS)
Komiteja, kas atbildīga par jautājumu	LIBE
Atzinumu sniedza Datums, kad paziņoja plenārsēdē	JURI 28.9.2006
Komiteju iesaistīšanas procedūra - datums, kad paziņoja plenārsēdē	15.2.2007
Atzinumu sagatavoja Iecelšanas datums	Carlo Casini 2.10.2006
Izskatīšana komitejā	4.10.2007 19.12.2007
Pieņemšanas datums	9.9.2008
Galīgais balsojums	+: 25 –: 0 0: 0
Deputāti, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Carlo Casini, Marek Aleksander Czarnecki, Bert Doorn, Monica Frassoni, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Klaus-Heiner Lehne, Katalin Lévai, Antonio Masip Hidalgo, Hans-Peter Mayer, Manuel Medina Ortega, Aloyzas Sakalas, Francesco Enrico Speroni, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka
Aizstājējs(-i), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Sharon Bowles, Vicente Miguel Garcés Ramón, Jean-Paul Gauzès, Georgios Papastamkos, Gabriele Stauner, József Szájer, Jacques Toubon, Ieke van den Burg
Aizstājējs(-i) (178. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Victor Boştinaru, Renate Weber